

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 21.12.1967, sp. zn. 4 Cz 139/67, ECLI:CZ:NS:1967:4.CZ.139.1967.1

Číslo: 42/1968

Právní věta: Púha skutočnosť, že z údajov dedičov vyplýva, že medzi nimi dôjde k dohode o vyporiadání, nemôže viesť štátne notárstvo k tomu, aby pri prejednaní dedičstva, ktorého predmetom je poľnohospodársky podnik alebo poľnohospodárska alebo lesná pôda, upúšťalo od zákonom predpokladanej súčinnosti s miestnym národným výborom. Kumulácia rozhodnutia podľa § 37 ods. 1 not. por. odporuje zásade uvedenej v § 4 ods. 1 not. por., poukazujúcej na nutnosť vychádzať pri rozhodovaní zo skutočného stavu veci a dbať o určitosť právnych vzťahov a o predchádzanie sporom; preto musí vydanie rozhodnutia podľa § 39 not. por. nasledovať až po právoplatnosti rozhodnutia podľa § 37 ods. 1 not. por.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 21.12.1967

Spisová značka: 4 Cz 139/67

Číslo rozhodnutí: 42

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dědění, Řízení před státním notářstvím

Předpisy: 95/1963 Sb. § 4

§ 34

§ 37

§ 39

§ 40 40/1964 Sb. § 482

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 42/1968 sb. rozh.

Púha skutočnosť, že z údajov dedičov vyplýva, že medzi nimi dôjde k dohode o vyporiadání, nemôže viesť štátne notárstvo k tomu, aby pri prejednaní dedičstva, ktorého predmetom je poľnohospodársky podnik alebo poľnohospodárska alebo lesná pôda, upúšťalo od zákonom predpokladanej súčinnosti s miestnym národným výborom.

Kumulácia rozhodnutia podľa § 37 ods. 1 not. por. odporuje zásade uvedenej v § 4 ods. 1 not. por., poukazujúcej na nutnosť vychádzať pri rozhodovaní zo skutočného stavu veci a dbať o určitosť právnych vzťahov a o predchádzanie sporom; preto musí vydanie rozhodnutia podľa § 39 not. por.

nasledovať až po právoplatnosti rozhodnutia podľa § 37 ods. 1 not. por.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 21. 12. 1967, [4 Cz 139/67.](#))

Poručiteľ J. K. zomrel bez zanechania závetu; ako jeho dediči zo zákona prichádzali do úvahy manželka poručiteľa V. K. a deti poručiteľa Š. K., J. M., L. K a T. Š. V konaní o dedičstvo po poručiteli J. K. zahrnulo štátne notárstvo do súpisu aktív a pasív dedičstva ideálnu polovicu „domového majetku vo vl. č. 350 k. ú. I. S. parc. č. 2027/6 a 2027/7“, ďalej „vinicu pozemnoknižné dáta neznáme vo výmere 10 árov, asi 30 ročná“ a nakoniec „poľnohospodárske pozemky k. ú. I. S. vo výmere 172 árov“.

Rozhodnutím z 10. 2. 1965 určilo Štátne notárstvo v Leviciach cenu majetku poručiteľa čiastkou 15 000 Kčs a tou istou čiastkou určilo i čistú hodnotu dedičstva, pretože pasíva dedičstva zistené neboli. Tým istým rozhodnutím potom štátne notárstvo na základe dohody dedičov (schválenej rozhodnutím rovnako z 10. 2. 1965, ktoré nadobudlo právoplatnosti) potvrdilo nadobudnutie dedičstva „ohľadne domového majetku“ poručiteľa dedičke V. K. bez povinnosti výplaty ostatným dedičom a „ohľadne vinice a poľnohospodárskych pozemkov“ dedičovi L. K. s tým, že je povinný vyplatiť z vinice spoludedičom V. K., Š. K., J. M. a T. Š. po 400 Kčs do päť rokov po právoplatnosti rozhodnutia o potvrdení nadobudnutia dedičstva a z rolí po 1400 Kčs do päť rokov po poskytnutí náhrady alebo vydání pozemkov.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu tak, že uvedenými rozhodnutiami štátneho notárstva bol porušený zákon a tieto rozhodnutia zrušil.

Z odôvodnenia:

Podľa § 34 ods. 1 not. por. štátne notárstvo zistí poručiteľov majetok a jeho dlhy a vykoná súpis aktív a pasív. Vychádza pritom najmä z údajov účastníkov. Tieto údaje a ostatné vyšetrené okolnosti preverí podľa potreby štetrením na mieste samom, výsluchom svedkov, listinami alebo inými dôkaznými prostriedkami.

Ak je predmetom dedičstva poľnohospodársky podnik alebo poľnohospodárska alebo lesná pôda, vedie štátne notárstvo za súčinnosti miestneho národného výboru dedičov k takej dohode, ktorá by najlepšie vyhovovala potrebám poľnohospodárskej (lesnej) výroby (§ 40 not. por.).

Podľa týchto zákonných ustanovení štátne notárstvo v danom prípade nepostupovalo. Nezistilo si ani údaje z pozemkovej knihy a evidencie nehnuteľností ohľadne pozemkov poručiteľa, ako to vyplýva i z formulácie výroku rozhodnutia štátneho notárstva. Pri zisťovaní výmery pozemkov poručiteľa vychádzalo štátne notárstvo len z obsahu potvrdenia MNV v I. S. z 9. 2. 1965, ktorým bol stručne konštatovaný rozsah majetku po poručiteli, hoci bolo na mieste tieto údaje si prešetriť, pričom východným potrebným údajom bola, pravda, potrebná identifikácia pozemkov. Pokiaľ ide o zistenie hodnoty pozemkov poručiteľa, nie je z obsahu spisu vôbec zrejmé, z akých podkladov štátne notárstvo pri určovaní všeobecnej ceny a čistej hodnoty majetku poručiteľa vychádzalo. Bude teda v ďalšom konaní treba, aby štátne notárstvo postupovalo dôsledne podľa § 34 not. por. a s využitím dôkazných prostriedkov v tomto zákonom ustanovení príkladmo uvedených zistilo poručiteľov majetok v zhode so skutočným stavom veci (§ 4 ods. 1 not. por.). To sa týka predovšetkým zistenia výmery a hodnoty pozemkov poručiteľa, ako aj údajov z evidencie nehnuteľností o týchto pozemkoch.

Zo znenia § 40 not. por. vyplýva, že je zásadne treba súčinnosti štátneho notárstva s miestnym národným výborom pri prejednaní dedičstva, ktorého predmetom je poľnohospodárska usadlosť alebo poľnohospodárska alebo lesná pôda. Opačný postup bude výnimkou, ktorá môže vyplývať ojedinele z povahy konkrétneho prípadu. Púha skutočnosť, že z údajov dedičov vyplýva, že medzi

nimi dôjde k dohode o vyporiadaní, nemôže viesť štátne notárstvo k tomu, aby od zákonom predpokladanej súčinnosti s miestnym národným výborom upúšťalo. Preto už v rámci prípravy na prejednanie dedičstva malo štátne notárstvo zaslať MNV dotaz o oznámení údajov, potrebných pre také prejednanie dedičstva, ktorého výsledok by najlepšie vyhovoval potrebám poľnohospodárskej (lesnej) výroby. Uvedený dotaz mal potom byť zameraný najmä na označenie osoby z rady dedičov, ktorí by prichádzali do úvahy pre prevzatie poľnohospodárskej pôdy poručiteľa. Na objasnenie otázky vhodnosti toho z dedičov, ktorý prichádzal do úvahy k prevzatiu poľnohospodárskej pôdy poručiteľa, mohlo prispieť i vyžiadanie si stanoviska JRD. Štátne notárstvo v Leviciach si však v danom prípade nevyžiadalo ani stanovisko MNV k prejednávanej dedičskej veci; nemalo teda žiadnych podkladov k tomu, aby posúdilo, či dohoda dedičov z 10. 2. 1965 skutočne obsahom najlepšie vyhovuje potrebám poľnohospodárskej výroby v konkrétnych súvislostiach so situáciou, kde poručiťelove pozemky sú, ako aj s rozsahom a druhom týchto pozemkov.

Treba tiež poukázať na to, že štátne notárstvo nemalo pre svoje rozhodnutie o potvrdení nadobudnutia dedičstva podklad v právoplatnom určení všeobecnej ceny a čistej hodnoty majetku poručiteľa, keď obe otázky riešilo zároveň tým istým rozhodnutím. Takáto kumulácia rozhodnutia podľa § 37 ods. 1 not. por. a rozhodnutia podľa § 39 not. por. odporuje zásade uvedenej v § 4 ods. 1 not. por., poukazujúcej na nutnosť vychádzať pri rozhodovaní zo skutočného stavu veci a dbať o určitost právnych vzťahov a o predchádzanie sporom. Musí preto vydanie rozhodnutia podľa § 39 ods. 1 not. por. nasledovať až po právoplatnosti rozhodnutia podľa § 37 ods. 1 not. por.

Pretože teda štátne notárstvo v danom prípade podľa uvedených zásad nepostupovalo, došlo v konaní pred ním a v jeho rozhodnutiach k porušeniu zákona v § 4 ods. 1, § 34, 37 ods. 1, § 39 ods. 2 a § 40 not. por. v súvislosti s § 482 o. z.